

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhöz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Videkre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, február 28.

Ethikai tartalom.

(b. i.) Mi választotta szét eddig a kormányt adó pártot az ellenzéki pártoktól?

Elvek csak részben. Ha mélyebben vizsgáljuk az egyes pártok által vallott elveket, világosan befogjuk látni ennek igazságát. Egynek kivételével Deák Ferencz alkotásának hívei.

A függetlenségi és 48-as pártok alkotmányjogi tekintetben kivételt képeznek. A teljes állami különállásban találják fel Magyarországot anyagi, szellemi fejlődésének feltételeit. Ők a teljes függetlenség hívtallói. Mert amint ez eszmék egyik hivatott magyarozója magát kifejezi: *a függetlenségi ösztön a taszító erő, mely a mint gyöngül és egyensúlyát veszti, annál inkább belekerülünk az osztrák vonzás veszélyes hatalmába.* Ez a párt tehát kormányra képtelen, mert alkotmányunk jelenleg fennálló elveivel ellentétes. A korona rokonszenvét törekvéseik miatt nem bírják.

Egész másként áll a dolog a 67-es alapon álló ellenzékkel. Hívek a 67-es kiegyezésben lerakott alkotmányjogi elvekhez. Ők ebben keresik és vélik feltekinthetni Magyarországot anyagi és szellemi fejlődésének, megerősödésének feltételeit. Ez elveket minden opportunizmus nélkül vallják s igyekeznek megvalósítani. Tiszta idealizmusukkal bezománczolják, hogy azon se az idő, se a közélet sara ne fogjon semmit. Minthogy kizáró-

lag csakis saját elveikben látják az ország boldogulásának feltételeit, ezeket »nemzeti«-nek, magukat »nemzeti párt«-nak nevezték. A koronához hívek voltak s az alkotmányos hűség jelszavát napokint hangoztatták.

Meg volt tehát minden kelléke a párt kormányképességének.

Es jöttek is idők, midőn a nemzeti pártból azt beszélték, hogy feladatát bevégezte s a parlamentben nincs többé jogosultsága külön pártot alkotni.

Akkor hangzott ez fel különösen, midőn a kormány egy-egy intézményt valószínűleg meg a nemzetipárt *ideái* közül. *Kisajátításnak* nevezték ezt röviden akkoriban.

Pedig akkoriban még nem végezte be a párt feladatát korántsem. Az illetők rosszul tekintették e párt feladatát.

Az idealizmust irva zászlajára vette fel e párt a politikai harcot. Harczott jó és balszerencse között — vereséggel, de a vereségekből mindinkább megtisztulva kerültek ki ez elvek. Ritka példa ez az államok politikai küzdelmeiben.

Es hogy fennállott vészben, viharban, annak oka az, hogy *ethikai alapra helyezkedett*, melyen gyenge, meg nem szilárdult parlamenti életünk mértéktelen elfajulásai nem tudtak erőt venni — hazánk szerencséjére. A zavaros, szennyes kavargásban, melybe ifju parlamenti rendszerünk merült, a nemzeti párt védte a nemzeti eszméket és tartotta meg egy újabb kornak, melyben — talán egy politikai földrengés, kétségbeesett harc,

vagy talán valamelyes csuda, vagy bármely tisztító folyamat után érvényesülhetnek.

Itt van az az ujjor! Vége a földrengésnek. Ugy hisszük, hogy Széll Kálmán képes lesz véghez vinni ami tennivaló még van. Az elmúlt nehéz küzdelmes harc hasznos tanácsokkal szolgál az utókornak, hogy »minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs« — és hogy a külön »politikai morál« eszméje nem egyéb veszélyes agyafurcságnál.

A régi kormánypárt ethikai tartalmat keres és talált is.

A nemzeti párt fogja szolgáltatni azt a keresett *ethikai tartalmat*, mely nélkül kormányzás, parlamenti rendszer nemképezhető s míg ezt meg nem értette a szabadelvűpárt, addig a fuzió nem jött létre.

Bucsu Bánffyól.

Az országgyűlési szabadelvű párt tagjai ma délelőtt fél 11 órakor nagy számban gyűlekeztek a szabadelvű pártkör helyiségeiben, a honnan 11 óra felé a kocsi hosszú sora vitte az egybegyűlteket a miniszterelnöki palota elé, a melynek tágas díszes fogadótermét színtől megtöltötték.

Báró Bánffy Dezsőt beléptekor riadó, perczekig tartó viharos éljénzés fogadta, melynek csillapultával báró Podmaniczky Frigyes a párt nevében a következő szavakkal üdvözölte a távozó miniszterelnököt:

Nagyméltóságu Ur!

Tisztelt elvtársunk és barátunk!

Mindenekelőtt legyen szabad nekem a szabadelvűpárt nevében köszönetet mondanom

Elkisérték őt, be az erdőbe,
Itt azután elbucsúztak tőle,
Híttődött vala Márton kissé,
De tovább megy, mintha sorsa vinné.
Fü, fa, túske az útjába állott,
Velők harcza csákányával szállott,
Átgázolt a gyors Sebes vizén is,
Enyhe szellő ezt suttogta mégis:

— Ne menj, ne menj Kósza Márton
A sebesi várba.
Sebesiné három lánya
Szeretőjét várja.
Mikor feljő a veres hold,
Nagy a dinom-dánom.
Hangos ott a hejehuja,
Csikorog a vár kapuja,
Holló ül a záron.

Az a holló Sebesiné,
Boszorkány a lánya,
Mind a négynek forgó szél a
Szilaj paripája,
Ugy röpködnek a hegyek közt,
Keresvén a vándort,
Ha meglátnak egyet, egyet,
Elröpitik a legszebbet,
Hogy csalja a jámbort.

Minden élet, ami pusztul
Szerelmi varázsszal
Életüket hosszabbítja
Eszendővel — százzal.
Elhalóknak gyötrelmétől

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kósza Márton.

Ott az ormon Sebesiné vára,
Itélet van irva négy falára.
Nagy, halálos, — romba nem dőlt önként —
Pusztulása súlyos vádra történt.

Szép asszony volt Sebesiné — régen.
Szép alakja újra minek éljen?
Három lánya: — Szenvedély, Tűz, Mámor
Nem fogyott ki, vigalom zajából.
Naphosszanta, majd a késő éjben
Sok virágot hordtak össze négyen,
Kertjeikben a halál tanyázott,
Nem egy ifju, elpusztula száz ott.
A vándort ha arra vitte útja
Büszke tornyát elkerülte futva,
Ablakában, kapuján a várnak,
A leányok uj gyönyörre várnak.
Csengve szállott vig danájok messze
A futót hogy visszatértesse.
Mennyi átok hullt ezért reájuk!
Ara, nővér és anyai átok.
Nem haltak meg ők — csak elmulának,
Tulvilágról kísérteti járnak.

Hallá, tudja mindezt Kósza Márton,
Tekintete rajta függ a váron,
Vágy epesztü, — hej, ha tárna titkot!
Hátha benne kincsre lelne itt-ott?
Kis kunyhóját kőházra cserélné,

Nem gondolnák: — Ez a jó szegényé!
Nem a napban lelne csak aranyra,
Nem fordulna minden napja bajra,
Szép aráját bársonyba, selyembe
Öltöztetné s büszke volna erre.

— Mit tünődöm? — így beszéle Márton.
Vétek az, ha őket én meglátom?
És ki tudja, ősapámnak kincse
Épen ottan rejtve nincs-e?
A munkáját félben hagyja mindjárt
Már előre látja, amit kívánt,
Omló résen garmadában kincset
Két kezével fogja is a kincset.
Végig nézi jól kitermett testét,
Készülődve várja már az estét.

Sirva kéri anyja, de hiába,
Daczra fordul a legény hibája,
Szép arája könyei peregnék,
Kinos sejtés gyöttri szívét ennek,
Kis testvérét a pogány is szánná,
Buja ott ül ébredésén, álmán.
Kósza Márton csákányt vet vállára
És megindul a sebesi várba.

— Jó fiám! — szól édes anyja kérve —
A gonosz hogy majd meg ne igézne!
Ne feledd el őt hini segélyül,
Ki vigyáz ránk a magas mennyegből,
Hogyha szólnak a Sebesi lányok,
Meg ne halljad, mit se adj reájuk!
— Ki törődik babonával, hittel?
Még a sátán egy élet se vitt el!

azért, hogy szíves valál megengedni miszerint e mai napon bucsuzásra jelenjünk meg előtted.

Azon négy év mely alatt Nagyméltóságu ur, miniszterelnök és pártvezér valál, mélyen be van vésve mindnyájunk emlékébe; (Igaz! Ugy van!) de nem csak emlékünke hanem lelkünkben is. (Élénk éljenzés.) Annyi nevezetes ügy fordul elő ezek alatt az évek alatt. (Igaz! Ugy van!) és ezek minden tekintetben az ország és a király érdekében oldattak meg. (Lelkes éljenzés.) És nem vagyunk büszkéek arra, hogy mint napszámosok, mint sereg, mint közlegények a te vezérleted alatt, ezek megoldásában teljes szívvvel és lélekkel, meggyőződésünk mélyéből közreműködhattunk. (Lelkes éljenzés.)

Ez az az érzés, a mely ma idehozott bennünket és a mely érzésünket mi egyszerű kedélyünk mélyéből fakadó szavakkal fejezzük ki azért, amit Te, mint vezérünk tevél, cselekvél és hálás köszönetet mondunk azért, a mit Te a haza érdekében tettél. (Igaz! Ugy van! Élénk éljenzés.)

Mi egyszerű polgárok vagyunk, a honnak egyszerű polgárai, a mi birtokunkban nincs hatalom; mi azokat, a kiket tisztelünk, becsülünk, azokat nem jutalmazhatjuk sem kincsekkel, sem kitüntetéssel; mi csakis szívünk érzeményeit rakhatjuk el a lábai elé (Ugy van! Élénk tetszés), a kiket tisztelünk és becsülünk; de Te Nagyméltóságu Ur nem is szorulsz arra, hogy tőlünk kincset fogadj el, mert hisz te bírsz azzal a megmérhetlen gazdag kincsesel, a mely Téged körülövez és a mely vértről ellenségeid nyilai erőltlenül visszapattannak és a porba hullanak. (Ugy van!)

Négy évi működésed alatt azt tapasztaltuk, hogy minden igyekezeted oda irányult, hogy Magyarország apostoli királyának jogait megvédelmezzed, (Ugy van!) hogy Magyarország királyának dicsőségét emeljed. (Ugy van. Élénk tetszés és éljenzés) és mint igazi magyar hazának önállóságát kidomborítsad, (Ugy van!) emeljed, dicsőségre vigyed. (Szünni nem akaró tetszés, lelkes éljenzés és taps.)

Hogy ez utolsó eszmét a maga tökélyében keresztül nem vihetted, annak oka nem te benned rejlik, hanem egészen más, most felémítésre nem méltó körülményekben. (Igaz!

Ugy van!) Az a nagy kincs a mely Berned rejlik, az a te kristálytisztá öntudatod és lelkiismereted; (Igaz! Ugy van!) mert Te kötelességedet mindig szentül, hiven teljesítéd a király és a haza iránt. (Igaz! Ugy van!) E kincs olyan, a melyet emberi kéz Neked nem nyújthat, de a melyet emberi kéz tőled nem is vehet el. (Igaz! Ugy van! Élénk tetszés.)

E kincs birtokodban van és birtokodban fog maradni élted utolsó napjáig, azontul pedig a történetíró fogja feljegyezni a történelemben arany betűkkel azt a kincset, melyet te megszerezteél magadnak. (Hosszas lelkes éljenzés.)

És most, Nagyméltóságu ur, tisztelt elvtársunk és barátunk, végezetül egy kérést vagyok bátor kockáztatni a szabadelvű párt nevében hozzád és ez az, hogy most, miután arról a magas polcra, a melyen négy évig voltál, leszállottál, légy kegyes és foglalj ismét helyet sorainkban (Helyeslés.) azon sorokban, a melyekből kiindulva fölemelkedtél; légy szíves barátunk maradni, elvtársunk maradni s velünk együtt közreműködni a közügyek, a közhaza javán és haladásán. (Élénk éljenzés.)

És miután ezen kérést hozzád intéztem, nem marad más hátra, mint kijelenteni azt, hogy a szabadelvűpárt a Gondviseléshez más fohászt nem intéz mint azt, hogy tégedet boldogságban, megelégedettségben, családod körében *nyugalom környezzen; feledve a mult keserves küzdelmeit élj egy szebb jövőt.* Az Ur Isten téged soká tartson meg! (Perczekig tartó lelkes éljenzés.)

Bánffy Dezső báró erre következőleg válaszolt:

Nagyméltóságu elnök ur! Igen tisztelt barátaim!

Négy évig mint Magyarország miniszterelnöke részesültem abban a szerencsében, hogy ti engem vezéretektől tekinthettek. Azt megelőzőleg még — három évet számítok ehhez — szerencsés voltam a képviselőház elnöki székében ülve, ismét a szabadelvűpárt, a ti támogatástok mellett, közreműködni, szolgálatokat tehetni azon irányban, amint azt az igen tisztelt elnök ur mondotta, a koronának, a királynak és a hazának.

Ezen lefolyt hét évre tekintek vissza, midőn a szíves üdvözlétet, a jó kívánságokat fogadom s köszönetemet fejezem ki akkor, amidőn ti a multakra visszatekintve, szívetek érzelmeit hozzátok. Fogadjátok ezért őszinte hálámat, fogadjátok ezt ez alkalommal *minden politikai vonatkozás nélkül.* A jelen pillanatot, a jelen körülményeket, a jelen alakulásokat nem tartom alkalmasnak arra, hogy bármely vonatkozásban — akár visszatekintőleg, akár előre-nézőleg — politikai irányban nyilatkozzam.

Kötelességemnek tekintem tartózkodónak lenni, mert azt hiszem, a jelen helyzetben a közügynek, a koronának és a hazának, amelynek a szolgálatában eddig működtem (Lelkes éljenzés), akkor teszek igazán szolgálatot, ha ettől őszintén tartózkodom. (Tetszés és éljenzés.) A körülmények alakulása eldönti, mit hogyan kell tenni s lehet esetleg alkalom arra is, hogy visszatekintőleg vagy előrenézőleg nyilatkozhassam. Most, ez alkalommal maradjunk tisztán a barátságos, szíves megemlékezés keretében; azért is hoztátok el szívetek érzelmét, a melyekért őszinte hálás köszönetemet fejezem ki. Legyetek meggyőződve, hogy örömmel, kelemenetesen, boldogan fogok emlékezni azon letelt időkre és mindig minden változásában a sorsnak büszkeségemet fogja képezni, hogy az intakt szabadelvű párt hét éves életében résztvehettem mint Ház elnök és résztvehettem az utolsó négy esztendőben nagy kérdések megoldásánál mint a pártnak vezére. (Lelkes éljenzés.)

Tartsatok meg emlékezetetekben; én megtartom mindig emlékezetemben a ti személyiségeteket, a ti egyéniségeteket, megtartom azon küzdelmek emlékeit is és azon sikerek fényét, dicsőségét is, melyeket veletek együtt működve érthettünk el.

Legyen ennyi ez alkalommal elég; legyen elég, mert hiszen e pillanat nem alkalmas arra, hogy egyebet mondjak, mint azt, büszke vagyok arra, hogy veletek együtt működhettem.

Hogy ez alkalommal, e pillanatban meleg szívből jövő bucsuüdvözlét hoztatok nekem, köszönöm ezt. Kérlek titeket, tartsatok meg jövőre is emlékezetetekben. (Hosszan tartó zajos tetszés, éljenzés és taps.)

Báró *Bánffy* Dezső ezután kézzorítással bucsuzott el az összes megjelent párttagoktól,

Egyre szebbé válnak.
Sok vendége, sok halottja
— Ezt a rege mondogája —
Van e romló várnak.

Igy a szellő, — dűnyög erre Márton:
— Dolgaikba magamat nem ártom!
Felsiet, hogy kincsekre találja,
A falat, a követ töri, vágja.
Izmos testét borítja verejték,
De azért őt kétségbe nem ejté
Büszke dacza a hegynek, a romnak.
Ami nincs ma, meglehet még holnap.
Majd fáradtan dől a vájt üregre,
Álmokat küld a sötét éj egybe.

Nem sokáig tart a szender.
Közeleg az éjfél.
Sebesiné leányai
Ott állnak fejénél.
Dalolások lehallik a
Kis Sebes vizére,
Boszorkány-táncz lebbenésök.
Égető izz a nézésök.
Forr a Márton vére.

Lágy selyemből a ruhájok,
Rajta fehér fátyol.
Sok a virág a hajokban.
Oda nőtt magától.
Szemök lángol, lehetetök
Forró, tüzes jáva.
Ég az arcuk, hab a testök,

Éjhajok leng körülöttök
Mintha felleg szállna.

Márton ébred, talpra ugrik,
Szomja ugyan éget,
Átöleli mind a hármát,
Kездődik az élet.
Szívja ajkuk édes mézét.
Szemein tűzháló,
Beborítja édes mámor.
Kérzik a sóhajából,
Több gyönyörre vágyó.

Virradatkor újra peng a csákány,
Visszadöng a hegy minden csapásán,
Kósza Márton fáradott erősen,
Ő nem lankad, nem enged a kő sem.
Ugy gondolja: így soha sem járt még.
Ég agyában az éjféli játék,
Fél ettől és vágyva gondol rája.
Idejöttén örvendez és bánja.

Alkonyatban elfáradva dől le,
Jött a szender, elkapá előle
A napot, majd jó az éj homálya,
Keltve népét, lázt borít reája.
Tűnik a rom, látományi képül,
A magas vár ujonnan felépül,
Sugár tornya fejét égre nyújtja.

Lábánál van a halálnak útja.
Sok termében kóborolgat Márton.
Mennyi kincs van halomban, rakáson!

Itt aranypénz, drágakő amottan.
— Hát enyém ez, — ki mondja, hogy loptam?
Igy kiált fel, — elviszem, miért ne?
Én találtam, megdolgoztam érte!
Két markával jó magára szórja.
Amde kondul az éjféli óra.

Egy gondolat villámgyorsan
A fejébe pattan.
— Jó anyámat az erdőben
Jaj, egyedül hagytam!
Iramodik a Kapunak,
Nem nyilik a zárja,
A vén holló neki fordul,
Sebesiné szava zordul
Igy csapott hozzája:

— Hova, hova Márton fiam?
Megcsalod a lányom?
Azt gondold, körülöttem
Minden kósza álom?
Megtaláltad kincseimet,
Van erőd elhagyni?
Boldogságba vivő utnál
Megijednél, tova futnál?
Hitszegés ez vagy mi?

Csak megfordul Kósza Márton,
Hajlik a beszédre.
Anyja szava pislogó mécs.
Ugyan minek égne!
Ujra ölel, ujra csókol
Szitva heve, lángja.

akik közül sokan Bánffy bárónénál is tisztelegtek.

A politikai helyzet.

Budapest, február 28.

— Kormánypárti forrásból. —

A politikának ma meglehetősen érdekes napja van. Az események gyors egymásutánban jönnek. A párt délelőtti bucsuzott Bánffy Dezsőtől, este pedig meghallgatja az új kormányelnök: Széll Kálmán programbeszédét, elhatározták a visszatérést és az erről szóló báró Podmaniczky Frigyeshez intézett nyilatkozatukat már alá is írták, el is küldték. Ők tehát már imét tagjai a pártnak. A nemzeti párt mielőtt feloszlának s a szabadelvű pártba belépne, még egy országos értekezletet tart; de ez csak forma, miután a pártok egyesülése a többséggel elhatározott dolog. Mindenesetre kissé nehéz lesz az új törvényeknek a régiakkal összehozni, de ez is meglesz, mihielyt egyszer komolyabb munkába találkoztak, vagy épséggel egy ellenséges ostromot kiállottak. De ki ostromoljon? most, mikor a kompromisszum mindenkit lekötött? Beszélnek a kvóta megállapításáról és a védtörvény revíziójáról, ekkor lennének az első kritikus napok; de ezek legfeljebb késő őszkor következhetnek be. Addig szent a béke. A kiegészítéshez tartozik, hogy a főispánok most sűrűn érkeznek a fővárosba, hogy az új kormány szándékát megtudják. De jövetelük mely máskor a klubokat arra emlékeztette, hogy a képviselők is halandók, (recte: feloszlatás útján hazaküldhetők) most arra emlékeztet csupán, hogy a főispánok sem örökéletűek.

A hazatért miniszterelnök.

A »Bud. Tud.« jelenti: Széll Kálmán miniszterelnök és Cseh Ervin norvát-szlavon miniszter ma Bécsből ideérkezett. A derék félhivatalos már a kora reggeli órákban sietett közölni ezt a kis tudósítást. Hogy megváltozott az idő. Addig, míg Széll csak mint a korona megbízottja tárgyalt az ellenzékkel, értekezhetett, utazhatott Rátótra vagy Bécsbe, a »Budapesti Tudósító« nem vett róla tudomást. Ma azonban már kötelességének tartja, hogy minden lépéséről pontosan beszámoljon. A közönség ezután egész nyugodt lehet. Mindenkor pontosan fog értesülni arról, hogy Széll Kálmán Rátótra utazik-e vagy Bécsbe. A tévedés e tekintetben teljesen ki lesz zárva. Gondoskodni fognak arról az összes félhivatalos könyomatosak.

Tűz ragadja, vele Mámor,
Szívét, esztét most a jámbor
Beöli a vágyba.

Az egyik lány ide c. alja,
Oda fut, — a másik
Vissza megint, — mind a három
A legénynyel játszik
Futkos erre, futkos arra,
Röpíti a vágya.
Látja, hogy a szerelemnek,
Gyönyörből kelt gyötoremnek
Leszen a prédája.

Érzi vesztét, mindegy most már,
Tánczol, örül vigan,
— Ide rózsám ajkodon át
Lelkedet hagy szívjam!
Nagyot kurjant, nagyot toppant,
Úgy forognak véle.
Mosolygásuk tündérrózsa,
Sose fordul hervadóra,
Tűz a szemök fénye.

Igy vigadnak, így mulatnak
Három egész éjen.
Kósza Márton elmerül a
Gyönyör tengerében.
A negyedik holdvilágnál
A Sebesi lányok
Összevesznek, marakodnak,
Dolga akad köznek, fognak,
Ki ismerne rájuk!

Darányi üdvözlése.

— Ami a borpancsolóknak nem tetszik. —

A borhamisítók hiába tömörültek össze szindikátussá, hogy kétes egysíntenciájukat s jól jövedelmező üzletüket továbbra is fenntartsák, célzt nem érnek, mert mozgalmuk, amelylyel a közönséget félrevezetni, az erélyes kezű minisztert pedig lehetetlenné tenni akarták, éppen ellenkező hatást ért el.

Hiába vásárolnak meg nagytekintetű szőlőt, a közönség hangulata ellenük van, az érdekelt tekintélyes testületek pedig sietnek üdvözölni Darányi Ignác minisztert, aki bár soha nem volt gazdálkodó, többet tett a magyar gazdák érdekében, mint összes elődei együttvéve.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület után az ország minden részéből felhangzik az elismerés szava a miniszter erélyes rendelkezéseért, amely a lelketlen borpancsolókat leleplezni és büntetni igyekezik.

A nagyváradai hegyközség válaszmánya — mint irtuk — szintén egyhangulag határozta el, hogy feliratban üdvözlí a minisztert a borhamisítók elleni szigorú eljárásért.

A felirat már elkészült s a következőleg hangzik:

Nagyméltóságu Miniszter ur!

Megdöbbenéssel tapasztaltuk, hogy egyes hírlapokban a közvélemény álarca alatt az 1883 évi XXIII. t. cz végrehajtása ellen nem csak felszólamlások történnek, de oly személyes támadások is intézettek, melyeket mindenki, aki a szőlőtermelést, — a bor kereskedelmet — a szeretett hazánk közgazdasági érdekeit szíven viseli, csak elítél.

Szemben ezen támadásokkal elengedhetlen kötelességünknek tartjuk, hogy mi, akik a bortermeléssel foglalkozó nagyváradai hegyközségi birtokosokat képviseljük, hogó mi, a kik leginkább közvetlen tapasztalatból tudjuk, hogy a borhamisítás mennyire meg méltelyezte a magyar bor hírnevét — nyilatkozzunk; hogy ez által is megmutassuk azt, hogy egyes hírlapok támadása nem a közvélemény, nem a közérdek nyilvánulása, hanem a borhamisítással üzletszerűen foglalkozók felszólalása.

Nem lehet czélunk e helyen, hogy részletesen kimutassuk azon közgazdasági előnyöket, melyek elérve lesznek, ha sikerülni fog bazánkban a borhamisítást — hamisított borgalomba-

Szól az egyik: — Osztozzunk már!
Mond a másik: — Rajta!
A harmadik: — Az enyém ő!
Egyre csak ezt hajtja.
Én a szívét! — Én a fejét!
Egészen kívánom!
Szépségemért ő az enyém!
— Hallgatja azt ott a legény —
Hogy rikolt a három.

Ajkaikból tűz lövel ki,
Szemök szórja szerte,
Égő parázs testeiket
Röspirosra verte.
A fejükön mind a hajszál
Lobog izzó tűzként.
Ujjaikból csap a láng ki,
Villó fényben ime látni
Körmeiknek üszkét.

Fölfelé száll lasan Mámor,
A toronyba lebben.
Kósza Márton megy utána
Szívbeli nagy sebben,
Az erkélyen átölve,
Hozzásimult a lány.
Vele menne, vele szállna.
De csak ér a tulvilágra
Porladó rom alján.

Dús László.

hozását megakadályozni, de annyit fel kell említenünk, hogy ha bár az 1883. XXIII. t. cz végrehajtása alig egy év előtt kezdetett meg, annak üdvös eredménye már is mutatkozik; s ezen indokból az idézett törvény s annak végrehajtása tárgyában kibocsátott rendelet szigorú végrehajtását — mi a kik a szőlőtermeléssel foglalkozunk — elengedhetlenül szükségesnek tartjuk, sőt saját tapasztalataink alapján kifejezést kell adniok annak is, hogy az 1883. évi XXIII. t. cz. s annak végrehajtása tárgyában kibocsátott utasítás intézkedéseit nem tartjuk elégnak arra nézve, hogy ez által a borhamisítás s a hamisított bor forgalomba hozatala megakadályozható lenne, ugyanazért annak mód sítását szigorubb szabályok és eljárás alkalmazását szükségesnek tartjuk s erre nézve a tapasztalat alapján szerzett adatainak Nagyméltóságod rendelkezésére készséggel felajánljuk; s meggyőződésünk az, hogy Nagyméltóságodat a borhamisítás s a hamisított bor forgalomba hozatalainak megakadályozása végett teljesített működésében nem csak mi; nem csak a szőlőtermeléssel foglalkozók; hanem szeretett hazánk minden igaz polgára őszinte hazafias készséggel támogatja.

Midőn tehát Nagyméltóságodnak az 1893. évi XXIII. t. cz végrehajtása tárgyában szeretett hazánk közgazdasági érdekeiből teljesített működéséért őszinte köszönetünket fejezzük ki; egyszersmind bizalommal kérjük Nagyméltóságodat miszerint erélyes intézkedéseit tovább folytatni s szőlőtermésünket megsemmisítő borkereskedelmünket tönkretevő borhamisítást s a hamisított bor forgalomba hozatalát a legszigorubb eszközökkel lehetetlenné tenni kegyeskedjék.

Kelt Nagyváradon, a nagyváradai hegyközségi birtokosok válaszmányának 1899. évi február hó 22-ik napján tartott ülésében.

Bordé Ferencz,
vál. jegyző,

Dr. Sipos Árpád,
vál. elnök.

A Weiszlovits—Zeiterer-ügy végtárgyalása.

A törvényszék tegnap kezdte meg a Weiszlovits—Zeiterer ügy tárgyalását az esküdtszéki teremben, amelyben a hallgatóság számára fenntartott hely egészen megtelt hallgatókkal, akik között nagy számmal volt képviselve az ügyvédi kar.

A tárgyalás iránt különben az érdeklődés városszerte nagy, s valóban a tárgyalás mindvégig érdekes volt.

A tárgyalás igen tág mederben kezdődött meg, úgy hogy a tegnapi nap folyamán csupán a négy vádlottat s két tanut lehetett kihallgatni. Ha így tart, szombat este előtt nem igen lesz ítélet.

Érdekes, hogy az elsőrendű vádlottat két ügyvéd védi.

A tárgyalásról kiküldött tudósítónk a következőket írja:

A helybeli törvényszék tegnap kezdte tárgyalni a szenzációs Weiszlovits—Zeiterer ügyet, amelyben négy vádlott van:

Weiszlovits Gyula földbirtokos, aki súlyos testisértés büntetével, hamis tanúzásra való rábírás s közszend elleni kihágással,

Zeiterer József nyug. százados, uradalmi felügyelő súlyos testisértés büntetével,

Fleischer Miksa hamis tanúzásra való rábírás és

Weiszlovits Emil, aki két rendbeli hamis tanúzásra való rábírás s egy rendű becsület-sértéssel van vádolva.

Az első három vádlott védővel jelent meg, sőt az elsőrendű vádlott két védőt is hozott magával: Rádl Ödön helybeli ügyvédet, aki a súlyos testisértés vádjában védi, míg testvére, dr. Weiszlovits Sándor budapesti ügyvéd a másik két vád ellenében védi.

Zeiterer Józsefet Hegyesi Pál ügyvéd védi, Fleischer Miksát Hlatky Endre, míg a negyedik vádlott Weiszlovits Emil maga védi magát. Az eset ez:

A gróf Csáky családnak nagyobb uradalma van Bihar megyében Körösszegen és Körösszeg-Apátiban, amely birtok a Weiszlovits testvéreknek van bérbe kiadva.

A birtokon Zeiterer József nyug. kapitány,

mint a Csáky család megbízottja, mint uradalmi felügyelő működik.

A bérlok s a felügyelők már hosszabb idő óta ellenséges viszonyban éltek, miglen 1897. augusztus 7-én Weiszlovits Gyula és Zeiterer az uradalom udvarán összeverekedtek.

Hogy ez a verekedés mint történt, még nem tudni.

Weiszlovits azt mondja, hogy őt támadta meg Zeiterer, ki ellenben azt állítja, hogy Weiszlovits volt a megtámadó fél.

Ezt különben a bizonyítási eljárás van hivatalosan kideríteni.

A tárgyalást Tassy Pál dr. törvényszéki elnök vezeti szokott nagy tapintatával. A tanács tagjai: Simay Gyula és Kiss Rezső törvényszéki bírák, jegyző Hraball Ottó.

A vádhatóságot a kir. ügyész Perjessy Mihály dr. képviseli.

A törvényszék pár percczel 10 óra után kezdte meg a tárgyalást.

Miután az elnök konstataulta, hogy a vádlottak s védők megjelentek s hogy a tanuk majdnem mindannyian benne vannak a tárgyalást megtarthatónak nyilvánította s annak megkezdését elrendelte,

A tárgyalás elején Rádl Ödön védő bejelentette, hogy az elsőrendű vádlottat ketten fogják képviselni és pedig ő és dr. Weiszlovits Sándor budapesti ügyvéd. Ezt az életbe léptetendő új bünvádi eljárás 54. §-a alapján megengedni kéri.

Azután kéri, hogy huszonnyolc új tanut idézzenek még be s hogy ezeket is hallgassák ki.

Végül kéri a Zeiterer József minősítési iratait a katonaságtól beszerezni.

Heggyessy Márton védő a harmadik kérelmet, a kir. ügyész pedig a második kérelmet mellőzni kéri.

A törvényszék zárt ülésben határozott ezen dolog felett s azt határozták, hogy csak az első kérelmet teljesítik, azt is csak azon megszorítással, hogy csak az egyik védő indítványozhat, kifogásolhat s tarthat védbeszédet, míg a másikat csak a *kérdései jog illeti meg*.

A törvényszéknek ezen és a másik két indítványt mellőző határozata miatt Rádl Ödön és Weiszlovits Sándor semmisségi panaszt jelentettek be.

Az első vádlott kihallgatása.

Ezután megkezdődött az első rendű vádlottnak Weiszlovits Gyulának a kihallgatása.

Elnök mindenképp előt figyelmezteti, hogy csak az igazat vallja, azután az általános kérdésekre kihallgatja, mire a vádlott elmondja, hogy nagyváradi születésű, 31 éves izr. vallású nőtlen, gazda, körösszeg apáti lakos, vagyona van, becsületsértésért volt büntetve.

— Elnök: Beszélje el kérem a dolgot, hogy hogyan történt a dolog?

— Én gyilkossági kísérlet miatt jelentetem fel Zeiterert, mert ő engem a saját udvaromon megtámadott s készt markolásig belém dőtte, mire én a nálam levő lovagló ostorommal (amelyet magával hozott s az elnöknek átadott) reá ütöttem önvédelemből. Ő erre elesett, mire én az ütést abban hagytam. Mikor felkelt eltávozott és utána mentem s vagy harmincz lépésnyire újból megtámadott késével, mire én kiakartam húzni a revolveremet, de az megakadt a zsebemben s így nem tudtam kihúzni.

— Hogyan ragadtatta el magát annyira, hogy a szomszédját ilyen szavakkal támadta meg: Takarodjék az udvaromról.

— Mi nem szomszédok, hanem halálos ellenségek voltunk s Zeiterer engem mindenütt üldözött.

— Véletlenül esett-e el Zeiterer?

— Igen, megakadt egy ott heverő ponyvában.

— Mig a kapitány feküdt, ütötte?

— Nem.

— Miért ment a távozó kapitány után?

— Mert akkor vettem észre, hogy megvagyok szurva s mert azt hittem, hogy jogom van elégtételt venni.

— Hol történt ez a második összeütközés?

— Az első verekedés színhelyétől 30 lépésnyire Zeiterer ment én pedig rákiáltottam:

gyilkos, gazember, bitang, mire a kapitány megállott s engemet késsel fogadott, én pedig a revolveremet akartam használni, de nem tudtam az elzáróját kihúzni.

A vádlott mindinkább tűzbe illetve ingerültségbe jön s igen dühösen beszél. Minden kérdésre indulatosabban beszél.

— Azt nem mondta, hogy megállj, lelőlek?

— Azt nem mondtam, *hanem meglettem volna ha a revolvert eltudtam volna sütni.* (Mozgás)

Weiszlovits védő hallkan a vádlotthoz szól, mire az elnök figyelmezteti a védőt, hogy vallatás alatt nem szabad a vádlottnak semmit sem mondani.

— Mennyi ideig tartott a seb gyógyulása s hány sérülést szenvedett?

— Bal karomon ért a szurás, ez október elsejére begyógyult, de a karom ezután is béma volt s csak áprilisban lett teljesen használható. A második szurást az ajkamon, harmadikat a nyakamon kaptam, mikor pedig másodizben verekedtünk össze, akkor a hüvelyk ujjamon sérültem meg.

— Erről az utolsó sebesülésről a vizsgáló bíró előtt miért nem szólt, miért mondja azt csak ma?

A vádlott igen indulatosan:

— Kérem a *vizsgálóbíró előtt is mondtam, de ő csak azt vette be, amit akart, mert azt akarta, hogy engem vád alá helyezzenek*... (Mozgás).

— Figyelmeztetem a vádlottat, hogy úgy ne viselkedjék, mert azt nem türom, hogy a hivatalos személyt gyanúsítsa

Weiszlovits Sándor védő a vádlott érdekében aki igen nyugtalan volt kéri, hogy engedjék meg neki, hogy a vádlottal beszélhessen, amit meg is engednek neki, mire ő néhány szót vált vele halk hangon.

Ezen szavak hatása alatt a vádlott láthatólag lecsillapodott s ezután sokkal nyugodtabban felelt a kérdésekre, sőt ezen kellemetlen incidens után a mondottakért bocsánatot kért.

— Hogyan ért véget a verekedés?

— Én eltávozottam, mert éreztem, hogy el fogok esni.

— Orvos által kezeltette magát?

— Igen, az eset után dr. Benedek böszörményi orvos vett gyógykezelés alá, majd behoztak Váradra s itt dr. Fráter Imre, Hoványi Ferencz, dr. Bartha és dr. Papp Oszkár gyógyítottak.

— Kártérítést, vagy gyógykezelési díjat számít-e fel?

— Igen; védője sugja, nem; mire azt feleli nem.

Simai bíró: Ki volt szemtanuja az esetnek?

— Lakatos Józsi és Szilágyi Erzsébet.

— Ezek látták?

— Igen.

Kiss Rezső bíró: Volt az előtt is szóváltásuk?

— Direkt nem, de én két ízben provokáltam.

Ügyész: Milyen minőségben van Zeiterer alkalmazva?

— Egy kis erdő felett van felügyeleti joga, de a bérletre nézve nincs.

Rádl védő: Azt mondta az előbb, hogy a kapitány lelőtte volna, megtenné ezt most is?

— Akkor izgatott állapotban voltam, most már nem tenném.

Ezután még a testvér védő intézett néhány kérdést per-tu, mire az elnök felkéri, hogy itt, miután nincs testvéri viszony, a kérdéseket más formában tegye fel.

Ezzel az elsőrendű vádlottnak az első büncselekményre nézve a kihallgatása véget is ért.

A kapitány vallomása.

Zeiterer József kihallgatása következett ezután, aki mindvégig a legnagyobb nyugalommal felelt. Tiszti ruhában van s három érdemjel van a mellén.

Elmondta, hogy 58 éves, róm. kath. vallású, családos, nyugalmazott százados, jelenleg az uradalomnak a felügyelője.

— Ön feljelentést adott be Weiszlovits ellen, kérem mondja el, hogy hogyan történt az eset? Figyelmeztetem azonban, hogy csak az igazat adja elő.

A kapitány meghajtja magát s így kezdi vallomását:

Augusztus 7-ikén kora reggel Böszörménybe akartam menni. Korán volt, úgy, hogy azt hittem, senkivel sem fogok találkozni. Mikor az uradalom udvarán keresztül mentem, a magtár ajtajában megpillantottam Weiszlovits Gyulát, de én csak nyugodtan haladtam tovább. Mikor a magtárral egy irányban voltam, azt vettem észre, hogy Weiszlovits mellettem terem s reám kiállt: *Mars ki innen*, de már akkor ütött a kezében levő bottal. Én erre hátráltam, majd az utamban levő ponyvában megakadtam s elessem.

— Nem akkor kiáltott Weiszlovits mikor az ajtóban állott?

— Nem, amikor kiáltott már ütött is. A fél karom fájt lel volt kötve, lehet, hogy ez bátorította fel a támadásra. Mikor elessem, el esett ő is, majd felkelt s a fejemet folyton ütötte botjával. Én erre kirántottam a zsebemben lévő bicskám s több ízben felfelé szurtam. Hogy megszurtam-e, nem tudom.

Később mikor eltávozott, utánam jött s a revolverével fenyegetett, mire én is megállottam s azt mondtam neki Lőjjél ide ha mersz, de ő nem mert.

— Miért állott meg?

— Mert káromkodott s azt mondta állj meg kutya, mert lelőlek s azután káromkodni kezdett. En ezután hazamentem, megmostam a sebemet s bejöttem Váradra.

— Hát szenvedett sérüléseket?

— A fejemen.

— Meddig gyógyult a seb?

— Szeptember közepére begyógyult.

— Állandóan gyógyította?

— Igen.

Kártérítést nem kér.

Az elnök kérdésére ezután elmondja Zeiterer, hogy ő nem haragszik a vádlott társaira.

— Miért ment keresztül az udvarán, mikor tudta, hogy Weiszlovits azt megtámadta?

— Mert nekem mint uradalmi tisztviselőnek jogom volt ehhez.

Ezután meg az ügyész s a védők intéztek kérdéseket a vádlotthoz, mire a tárgyalást az elnök 1 óra után felfüggesztette.

Délután.

Zsufolt teremben folytatták délután a tárgyalást, amely az első rendű vádlottnak Weiszlovits Emilnek a kihallgatásával kezdődött, akit a hamis tanúzás vádjában hallgatták ki. A vádlott ugyanis a panasz feljelentéséhez egy kötelező nyilatkozatot csatolt, amelyben az eset két szemtanuja kötelezik magukat, hogy Weiszlovits mellett fognak vallani.

A vádlott erre nézve úgy adja elő, hogy ő betegen eszmélet nélkül feküdt, az egész dologról mit sem tud.

A harmadik vádlott.

Fleischer Miksa harmadrendű vádlott azt mondja, hogy ő mikor megérkezett K.-Apátiba s meg tudta, hogy kik voltak a szemtanuk, ezeket oda hivatja, hogy hogyan történt a dolog s amit ezek elmondottak ő leírta és velők iratta.

— Miért adott a nyilatkozatnak kötelező czímet.

— En ennek nem tulajonithattam fontosságot.

— Mit tud a viszálykodásról, ami a kapitány és a sógora között volt?

— Azt tudom, hogy rossz viszonyban éltek s egyszer a kapitány ezt mondta nekem:

Ich habe einmal einen menschen ungreicht, der vird zweite sein. (En már egy embert megöltem, ez lesz a második.) Mozgás.

Az utolsó vádlott.

A negyendrendű vádlottat hallgatták ki, aki hamis tanúzással s becsületsértéssel van vádolva.

Tagadja a vádat, azt mondja, hogy ő nem beszélt senkivel sem erről. Végül azt a kérelmet terjesztette elő, hogy a becsületsértési eljárást szüntessék be, a törvényszék azonban ezt csak felfüggesztette, mire a vádlott semmisségi panasszal élt.

A vádlottnak a kihallgatása véget ért, ami

után a IV. r. vádlott azt a kérelmet terjesztette elő hogy az asztalhoz ülhesse.
A törvényszék ezt megengedi neki.

A tanúk.

Szilágyi Erzsébet az első tanu, aki a jelenetnek szemtanuja volt. A tanu a vizsgálóbíró előtt igen terhelőleg vallott *Weiszlovitsék* ellen, most azonban ezen vallomását nagyrészen módosította.

Elnök figyelmezteti, hogy az igazat adja elő, mert meg kell esküdni.

A tanu elmondja, **Szilágyi** Erzsébetnek hívják, büntetve nem volt, a vádlottakat ösmeri, befolyásolni senki sem akarta.

— Tud a verekedésről?

— Igen.

— Hol állott maga, mikor ez történt?

— A magtár előtt voltam, sepregettem.

— Hogy volt a dolog?

— Zeiterer ur jött, Weiszlovits ur pedig a lépcsőn állott. Mikor Weiszlovits meglátta Zeiterert, azt mondta neki: Nem szabad az udvaromon járni, mire Zeiterer azt felelte: Megyek, mert felügyelőnek szabad menni. Erre *Weiszlovits ur meglátta* botjával Zeiterer urat s a fejét ütötte. Ezután összeverekedtek, miközben Zeiterer ur kést húzott ki a zsebéből.

Elnök felmutatja a botot: ez az a bot?

— Igen ez.

— Mindketten elestek?

— Igen.

— Csak akkor vette ki a kését Zeiterer mikor már elesett?

— Igen.

— Hogy ezután mi történt, tudja?

— Nem.

— Hogy készült el a nyilatkozat?

— Behívták előbb Lakatos Józsefet, aki engem is odahívott. Fleischer Miksa ur ekkor felolvasta előttem a nyilatkozatot s én aláírtam.

— Melyik támadta meg hamarabb a másikat?

Hosszas gondolkodás után: Annyit tudok, hogy *Weiszlovits Gyula ur emelte fel előbb a botot.*

Tanu ekkor rosszul lett, mire az elnök öt percére az ülést felfüggeszti.

— Mikor az írást felolvasták, mindjárt aláírta?

— Nem, mert féltem, hanem Fleischer ur mondta, hogy írjam alá, mert így nem kell Váradra menni.

— Mi történt Weiszlovits Emilnél?

— Azt mondta: vigyázzatok leányok, mert ha nem az igazat mondjátok becsuknak.

— A vizsgálóbíró előtt nem ezt mondta?

— Így történt a dolog.

Weiszlovits Emil az asztalhoz ül szembe a tanuval.

Kiss Rezső: Miért esett el Zeiterer?

— Mert nagyon ütötte Weiszlovits ur.

Hegyessy: Miért mondja csak ma, hogy Zeiterer ütötte mellbe előbb, mikor eddig mást mondott?

— Mert csak most jutott eszembe. (Derűtlenség.)

Weiszlovits Emil vádlott kérdést kíván intézni. Megengedik neki.

— Nem taszította ki magát Zeiterer vagy a felesége.

— Nem.

Hegyessy kéri, hogy tiltsák meg, hogy a vádlott védencét s a feleségét gyanúsítsa.

A második tanu kihallgatása következett ezután:

Mikor Beregszászi Róza bejön, Weiszlovits Emil, aki előbb az asztalt elhagyta, ismét szembe akar ülni a tanuval, mire Hegyesi kéri ezt megtiltani, amit az elnök meg is tilt s így a vádlott hátra ül.

Beregszászi Róza 18 éves, büntetve nem volt, ellenséges viszonyba nincs.

Figyelmeztetés után így vall:

— Emlékszik a verekedésre?

— Igen. Mikor én legelőször megláttam

őket, azt láttam, hogy Weiszlovits ur, a lovagló pálczával üti Zeiterer urat.

— Mikor feküdtek ki ütött?

— Weiszlovits ur ütötte Zeiterer urat.

— A kapitány ur mit csinált?

— Csapkodott a kezével, de a kését nem

— Láttam mikor felkeltek?

— Nem, már akkor visszamentem a munkához.

— Azt mondta vizsgálóbíró előtt, hogy magát fenyegette Weiszlovits Emil.

— Igen, mikor kifizetett akkor fenyegetett, hogy azt mondjuk, hogy a kapitány támadta meg a testvérét, mert ha nem azt mondjuk becsukhat.

— Megijedt ettől?

— Meg.

Ezután az elnök a tárgyalás folytatását ma délelőtt 9 órára halasztotta.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATO.

Márczius 2. A koldusápoló egyesület közgyűlése.

Márczius 4. A zenekedvelők hangversenye a Csarnokban

Márczius 5. Az ügyvédi kamara közgyűlése a városházán d. e. 10 órakor.

Márczius 5. A szépitési egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor jogakadémia dísztermében.

Márczius 5. Gazdasági előadás Mező-Keresztesen. Előadók: Abonyi Károly és Molnár Lajos.)

Márczius 5. A szépitési egyesület közgyűlése a vármegye nagytérképében d. e. 11 órakor.

Márczius 19. A hegyközség közgyűlése, a városházán d. e. 11 órakor.

* **Dr. Karácsonyi János esperes.** Hétfőn tette le a hivatali esküt dr. *Karácsonyi* János bihar-püspöki plebános a bibornok püspök kezeibe. A bihari esperesi kerület érdemdu, általánosan tisztelt esperese *Fejér* Nándor ugyanis a fáradságos állástól való felmentését és ifjabb vállakra bizását kérte, mit a bibornok püspök az előbbi esperes érdemeinek elismerése mellett dr. *Karácsonyi* János akadémiai tag, plebánosra ruházott át. Fiatal embert ért a kitüntetés, de minden tekintetben méltót.

* **A hadapródiskolák taudija.** A közös hadseregbeli hadapródiskolákba való felvétel ügyében a hadügyminiszter egy felvetett kérdés alkalmából azt az elvi határozatot hozta, hogy a fogadott fiúk mindegyikének tandíja természetes atyja után állapítandó meg. Ha tehát katonatiszt polgári szülők fiát adoptálja, ezután nem 12 frt, hanem 150 frt tandíjat kell fizetnie és viszont, ha polgári alkalmazásban levő fél katonai-árvát adoptál, ezután nem 150, hanem csak 12 frtot kell fizetnie.

* **Nagyvárad város közegészségügye.** A közegészségügyi állapot Nagyváradon az elmúlt január hónapban elég jó volt. A heveny fertőző betegségek nem emelkedtek. Vörheny megbetegülés volt 12 (januárban 17), meghalt 1. Difteritisz volt 6. (januárban 6), meghalt 2. Tífusz megbetegülés nem volt, a januárról maradtak közül meghalt 2. Kanyaró 4, hökhurut 8 esetben fordult elő februárban. Született 113 és pedig 63 férfi, 50 nő, meghalt 111 egyén, 64 férfi, 47 nő. Az orsz. betegápolási alap terhére 311 szegény beteget gyógykezelték. Uralkodó kórok voltak a tüdő és hörg hurut s 22 esetben okoztak halált.

* **Kinevezés.** A nagyvárad kir. ítélőtábla elnöke *Popu* Silvius végzett joghallgatót a vezetéke alatt kir. tábla kerületébe joggyakornokká nevezte ki.

* **A bibornok kegyadománya.** Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok püspök havi kegyadománya, 300 frt, szerdán márczius 1-én délután 2 órakor fog kiosztani a koldusápoló intézetben. Özv. *Grünwald* Henrikné, alelnöknő.

* **Csajthay Ferencz állapota.** *Csajthay* Ferencz szerkesztő állapota még mindig változatlan. Az orvosok igen jó jelnek tekintik, hogy a tüdőlob nem terjed s hogy a láz sem emelkedik. A beteget folyton sokan látogatják.

* **Diszes temetés.** Általános és őszinte részvét kísérte utolsó útjára azt a köztisztelőben álló matrónát, kinek haláláról tegnap megemlékeztünk, özv. *Horváth* Istvánnét, *Imrik* László káptalani gazdatiszt anyósát. A környék lakossága igen szép számban vett részt a diszes

temetésen, melyre városunkból is sokan megjelentek, közöttük *Radnai* Farkas prépost-kanonok, *Markovics* Antalné, *Papp* Imréné, *Imrik* Sándor és dr. *Vucskics* Gyula plebánosok, *Középpessy* Gyula, *Makkay* József, *Székely* Sándor, *Jancsó* Lajos, *Kaczvinszky* Andor, *Ötvös* Géza, *Bencsik* Sándor gazdatisztok családjakkal, a nagy kiterjedésű rokonságból a *Bárdos*, *Farkas* *Bónyi*, *Glatz*, *Szabó* családok stb., Bikács falu és a tanya népe. A temetést *Léky* Kornél bikácsi plebános végezte. A koporsó el volt halmozva számtalan koszorúval, melyeknek felirata a következő volt:

Szeretett jó anyáknak — *Laczi* és *Ilona*.
Drága Lina mamának — *Erzsike* és *Adorján*. A jó nagymamának — kis unokái. Drága jó Lina néni — a *Bárdos* család. Kedves jó Lina néni — *Lujza*, *Cornél*, *Zoltán*, *Gusztó*. Szeretettük jelöl — *Glatz* Vilmos és neje. Utolsó üdvözlétül — *Középpessy* és neje.

A diszes temetést *Germán* Károly váradi intézete rendezte.

* **Eljegyzés.** *Dunst* János cs. és kir. főhadnagy f. hó 26-án jegyezte el *Beczkay* Lajos kereskedő bájos leányát *Gizellát*.

* **Megszökött bankarok.** A bécsi rendőrség két banküzlet tulajdonos szökéséről értesítette a budapesti főkapitányságot. A két bankár céztárs volt. Az egyik *Drechsler* Zsigmond. 30 éves, gyöngye testalkatu, kis fekete bajusza van, orra görbe. A másik *Shönberg* Vilmos, 45 éves, nagy karsu termetű. Vörösses, szürkűlő körszakála van. Arany-szemüveget visel. A két bankárt, a ki nagyobb összeg elikkasztása után szökött meg, a budapesti rendőrség is nyomozza.

* **Helyettesítés.** A földmívelésügyi miniszter leiratban értesítette Biharvármegye közönségét, hogy *Málnássy* Ferenczet, a nagyváradi állattenyésztési felügyelőség vezetőjét, a szolgálat érdekében a központba rendelte be. A felügyelőség vezetésével ideiglenesen *Pókay* Dezsőt bízta meg.

* **Halálozás.** *Dús* László városi t. főügyész súlyos csapás érte. Anyósa özv. Kovács Istvánné sz. Lipóti Juliánna f. hó 27-én elhunyt 82 éves korában. A nagy kort ért, jóságos urnót kiterjedt rokonság gyászolja, mely a halálesetről a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak fájdalomdult szívvel tudatják a legjobb anyá, anyós, nagyanya és szépanya özv. *Kovács Istvánné*, szül. Lipóti Juliánnának, folyó hó 27-én, élete 82-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei f. márcz. hó 1-ső napján d. u. fél 4 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó ima után Lakatos-utczai 207. számú háztól a váradoszói közös temetőben örök nyugalomra tetetni. Nagyvárád, 1899. február hó 28-án. Béke lengjen porai felett! *Dús* Lászlóné szül. Kovács Juliánna, mint leánya; *Dús* László, veje; *Kelemen* Kálmánné, férjével és gyermekökkel; *Dús* Ilonka, gyermekeivel; *Dús* Piroska.

* **Széli Kálmán mint tanuló.** Magyarországi új miniszterelnöke már tanuló éveiben adta kiváló tehetségének eklatáns bizonyítékát. *Széli* Kálmán gimnáziumi tanulmányait Sopronban kezdte meg és Szombathelyen fejezte be. VIII. osztályu második félévi bizonyítványa szó szerint következőleg hangzik:

Széli Kálmán 18 éves, római katolikus, született Táplánfalván 1843-ban, Vas megyében. Kitünően elsőrendű 1. Erkölcsei viselete: törvényszerű. Figyelem: feszült. Szorgalom: kitartó. Hittan: kitünő. Latin: kitünő. Magyar: kitünő. Német: kitünő. Történet: kitünő. Természettan: kitünő. Számtan: kitünő. Proreputica: kitünő. Írásalakja: csinos. A bizonyítvány kelte: 1861. július 28.

Széli Kálmán állandóan a legnagyobb kegyelettel és rokonszenvvel viseltetett a premontrai kanonokok és a szombathelyi főgimnázium iránt. Az új főgimnázium felavatása alkalmával tartott nagyszerű banketten hatalmas felkészültséggel mondott a rendre és az intézetre. Többek közt a következő jellemző szavakat intézte a premontrai rendhez:

»Az igaz, az őszinte, a meleg hála érzel-

meivel jöttem ide, semmiféle más czimen, mint a premontrei rendnek egyik — fájdalom — már veterán tanítványa.*

Ma nemcsak a gyermekkor kedves és játszi napjai kitörülhetlen emlékei kötnek és vonzanak ezen rend iránt nemcsak az ifjúkor gyulekony háláját érzem, de azt a hálát, melynek motivumait örökre megőrzi a lélek, miként a szikla megőrzi nyomát a hozzátapadt virágnak.

Az önök elődei, uraim voltak intellektuális és morális életem alapvetői és ezért tartozom én az önök elődjének s magának a rendnek legigazibb hálával. Említhetnék most nyitófővel és örömmel sokat, mit én az önök dicső emlékei elődjétől, a feledhetlen Simon Vinczétől tanultam s a mit elfeledni nem tudok soha. Ezek közül nem egy vezérszavakom volt nehéz időben s a politikai élet terén is.

Ha nem lettem teljesen haszon nélküli tagja hazám társadalmának, azt szülőim gondozása mellett a premontreirendnek köszönhetem.

Poharat emelek a premontrei rendre a mely tanári minőségben hazafias, nemzeti és magyar; a mely a magyar államtól és társadalomtól el nem különíthető s kívánom, hogy szép és nemes hivatásuk gyakorlásában mint a magyar kultúra fényes nevű munkásai, a magyar közművelődés javára sokáig virágozzanak. (Hosszantartó viharos éljenzés és taps.)

* **Berugott kutya.** Egyik nagyvárad elökelő fogadóban tiszt urak mulattak. Csak úgy fényes nappal, muzsikaszó nélkül, de pezsgő mellett. Egyszer — hogy hányadik pohárnál nem tudható, — egyik hadnagy így kiáltott fel:

— Itassuk le a kutyát!

Az eszme nagyon tetszett a társaságnak s hamarosan elő is hívták az asztal alatt szundító mediumot, egy szép hosszuszőrű kávébarna vizslát. Felültették egy székre és a következő műveletnek vetették alá: Egy tiszt ur megismogatta a kutya fejét s azután alkacpezát kétéfelé nyitotta, melybe egy másik tiszt vékony pohárból pezsgőt öntött. E művelettel a vizsla hamarosan megbarátkozott s a második s következő poharat már minden ellenkezés nélkül nyalogatta ki. A pezsgő hatása csakhamar mutatkozott is a kutyán. Hirtelen leszédült a székről s pár pillanatig gomolyban hengerőzött a padlón. Majd felugrott és szélesebbé szellegel forgott körben mint a kerge birka. Most ismét megállt és bambán, kimerülve nézett a jelenlévőkre. Mikor így egy pár pillanatig vesztegelt, a szék- és asztallábaknak ment neki és azokat harapdálta dühös türelemmel. Véletlenül a gazdája lábához került s azt is megharapta még pedig jelentékeny sebet ejtett rajta.

Erre azonban feleszméltek a jelenlévők elmélyedésükből, nyaklánczon ragadták a berugott mediumot s kijózanodásig magánzárkába helyezték. A megharapott tiszt pedig önmaga megnyugtató végett Budapestre utazott, hogy a lábán ejtett kutyamarást *Högyes* tanár által megvizsgáltsassa.

* **»Boszorkány« a háztetőn.** Sokat irtak már a különöz emberekről, akiknek egy vagy más bogaruk van. Most Kőfaragó-utca környékén szenczáczió egy némbor különös kedvtelése. Az elvirágzott hölgy, ahogy az alkony leszál, felmegy a háztetőre, végig nyúl a cserepen s lenézi a világot. Éjfélkor, mintha misem történt volna, lemászik s bemegy a lakásába. Így töltötte hedvét a napokban is, mikor ugyancsak hideg volt. A közel fekvő házaknál a cseledek közt az a hír terjedt el, hogy a háztetőn boszorkány tanyáz s este nem mernek a babonás lányok kimenni.

A paktum elfogadása.

A Széll Kálmán és az ellenzék között létrejött paktum külön-külön mindegyik párt elé terjesztetett elfogadás végett.

A béke létrejöttének egyik főfontosságú feltétele ugyanis az volt, hogy a megállapodásokra nézve mindegyik párt értekezletén mondja ki a szankcziót s ez által tegye magáévá annak pontjait.

Ezen értekezletek ma folytak le mindegyik pártban s a paktum megerősítése számbavehető ellenzés nélkül ment végbe.

Széll Kálmán kijelentette a szabadelvű párt értekezletén, hogy elfogad minden támogatást.

A szabadelvű pártkörben még egy más nevezetes esemény is történt, a dissidensek visszalépésének bejelentése. A függetlenségi Kossuth-párt pedig kiátkozta az Eötvös frakcziót organumával egyetemben.

A pártértekezletek lefolyása a* következő volt:

A szabadelvű pártkörben.

Budapest, febr. 28 (Saját tud. táv.)

A szabadelvű pártkör a miniszterelnöki bemutatókozásra teljesen megtelt tagokkal.

Széll Kálmán miniszterelnök ismertette az ellenzékkel kötött paktumot s annak egyes pontjait hosszasan fejtegette s azt mint a parlamenti béke egyedüli lehetőségét elfogadásra ajánlja a szabadelvű pártnak.

Kijelenti, hogy támaszkodik ugyan pártra, a szabadelvűpártra, de **elfogadja mindenki támogatását, a ki a 67-es törvények keretén belül támogatja.**

Titkos befolyásokat, melyek parlamenti szabad működésében akadályoznak — perhoreskál. Elismeréssel adózik elődjének, Bánffy Dezső bárónak.

Lukács Béla úgy hiszi, hogy a miniszterelnök elég megnyugtatólag nyilatkozott az ellenzékkel létrejött paktum mibenléte és természete felől, ugyanazért a maga részéről nem tartja azt szükségesnek újból indokolni. Elfogadásra ajánlja.

Tisza István gróf a miniszterelnöki nyilatkozatban megnyugszik, a paktumot elfogadja, ámbár kijelenti, hogy a házszabályok módosításánál megállapított határozatok nem nyújtanak elég garanciát arra nézve, hogy az obstrukció nem ismétlődik-e.

Pulszky Ágoston, Hellai Ferencz nyilatkoztak még helyeslőleg, mire Podmaniczky Frigyes br. elnök felolvassa a dissidensek levelét, melyben kijelentik, hogy a szabadelvűpártba visszatérnek.

A nyilatkozat alá irt nevek felolvasását teljes csendben hallgatta végig a párt s csak Csáky Albin gróf nevével hangzott fel az éljen.

Az ellenzéki pártokban.

Budapest, febr. 28 (Saját tud. táv.)

Az ellenzéki pártokban ugyanezen idő alatt folytak le az értekezletek.

A paktum elfogadása egész simán ment úgy a nemzeti mint a néppártban s az Ugron-frakciónál.

A Kossuth-párt nagy várakozással tekintett a mai értekezlet elé, hogy vajjon az Eötvös, Komjáthy, Olaj csoport, mely az obstrukció kezdetén kivált a pártból, meg fog-e jelenni az értekezleten.

Nem jelentek meg s a párt is leszámolt velök.

Kimondották ugyanis, hogy az *Egyetértéssel s Eötvösökkel minden közösséget megszakítanak.*

ZENE és MŰVESZET.

Petőfi illusztrációja. Beöthy Zsolt nem rég Szt-Pétervárt járt s jó hírt hozott Zichy Mihálytól. Hírneves festőművészünk, ki már Madách »Ember tragédiáját, Arany János balladáit illusztrálta, most Petőfi illusztrálásán dolgozik.

Különösen nagy kedvvel dolgozik a János vitéz illusztrálásán. Egész sereg vázlatot készi-

tett apró, levélpapír nagyságu lapokra. Ezek közül négyet Beöthynek adott emlékül s különösen szép az, amelyik János vitéznek a francia király előtti való bemutatkozását és az, amelyik a huszároknak a hegyre való fölvonulását ábrázolja. A János vitézből ugyszólván nem hiányzik már egyetlen mozgalmassabb jelenet illusztrációjának vázlata sem. Olvasás közben megkomponálta Zichy valamennyit s jó volna a művészt rábírní, hogy fesse is meg a képeket. Errekes, hogy Zichy olvasás közben komponál. Mig a sorokon jár a szeme, az egész jelenet kiforrálódik képzeletében s ezerúzával rögtön papírra is veti. Így készült a János vitéz valamennyi vázlata. Zichy most Zrinyi »Szigeti veszedelmé«-t és Vörösmarty »Zalán futásá«-t szeretné nagyon illusztrálni. Ezekkel foglalkozik s nemsokára hozzáfog a munkához.

IRODALOM

Gyász-szertartás. Temetési kézikönyv. II. kötet. Halotti búcsuztatók. Egyháziilag jóváhagyott kútfők nyomán összeállította kocsai Mayer Gyula kántortanító. Ily czimen jelent meg a Szent-Gellért katolikus művelődési könyvtár adóhivatalában (Budapest, VIII., Práter-utca 44.) egy 268 oldalra terjedő kézikönyv, mely főleg a katolikus kántorok, tanítók és tanítólételeknek és a kántor-képző iskolának nélkülözhetetlen. A könyv ára kemény kötésben egy forint 50 kr. — Ugyanitt jelent meg a múlt évben az I. kötet is, melyben a halotti szertartás és a halotti énekek vannak. Mindkét kötet ára, együtt rendelve, kemény kötésben, a pénz előleges beküldése mellett 2 frt 20 kr.

TANÜGY.

Az ipartanodai bizottság alakuló ülése.

A nagyvárad ipartanodai bizottság látogatott ülést tartott tegnap délután, amelyen megválasztották az elnökséget és a tisztikart.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester elnöklettel jelen voltak: Stark Gyula, Guttman József, dr. Mártonffy Bogdán, Bertsey György, ifj. Cser János, Ováry Lajos, Ujváry Vilmos, Andriská Károly, Máthé Lajos, Sulyok István, dr. Szombathy István, Szűts Izsó, Milibák József, dr. Grósz Menyhért, Mészáros József, Tarsoly Ferencz, Jankovits János, Czeglédy Jeremiás, Palkovits Imra, Bogdán József, Hann Lajos, Török Károly, Serényi Gusztáv, Láng József.

Dr. *Bulyovszky* József üdvözölte a megjelenteket; kéri buzgó tevékenységüket fontos hivatásukban. Bejelent, hogy a tantesület dr. *Szombathy* István tanárt, az ipartestület pedig *Bogdán* Józsefet és *Jankovits* Jánost választotta a bizottságba.

Az elnökválasztásra kerülén a sor, dr. *Mártonffy* Bogdán méltatta *Ragány* János eddigi elnöknek kifejtett üdvös működését, indítványozta, hogy továbbra is őt válasszák elnöknek.

Eljenzéssel egyhangulag *Ragány* Jánost választották elnöknek.

Alelnök lett, mivel *Bertsey* György eddigi alelnök kijelentette, hogy tovább nem engedi elfoglaltatása ezen állás betöltését, az ő ajánlatára szintén egyhangulag *Guttman* József építész választották alelnöknek.

Jegyző lett: *Sztarill* János.

Főgondnok: *Stark* Gyula.

Algondnok: *Ováry* Lajos.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester a tisztikar támogatását szívókre kötötte a tagoknak. Kéri a Mindenható áldását a bizottság működésére.

Stark Gyula indítványára dr. *Bulyovszky* József polgármesternek köszönetet szavaztak működéséért s az ülés véget ért.

Az alsófoku kereskedelmi iskolai bizottság tegnap délután tartotta alakuló ülését a városházán, dr. *Bulyovszky* József elnöklete alatt. Az ülésnek egyetlen tárgya a megalkulás volt. Elnökké egyhangulag *Janky* Józsefet, alelnökké *Huzella* Gyulát, jegyzővé *Koltzmann* János tanárt és gondnokká *Palkovits* Imrét választották.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör ülése. A nagyváradai kath. kör választmánya ma, szerdán, márczius hó 1-én este fél 6 órakor rendes havi ülését tartja.

A kamara ülése. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara ma, szerdán délután fél 3 órakor teljes ülést tart.

Kath. hírlapírók köre. Az Országos Pázmány Egyesület saját helyiségében (Gyöngy-tyúk u. 3.) márczius 1-én, szerdán este 7 órakor választmányi ülést tart.

REGÉNY-CSARNOK.

A szegvári nábob fia.

— Elbeszélés. —

Írta: Mándoky Sándor.

9

Hazajöttünk szegvárra. Oh akkor már nagyon rosszul volt. Az a sokat szenvedett lélek a végkimerülés utolsó harcát vívta. A rég elhagyott otthon viszontlátása földérette rövid pillanatokra bánatos lelkét és a letűnt, az itt átélt boldog napok édes emlékei olykor olykor még mosolyt is csaltak vértelen ajkaira. Téged, mintha csak édes gyermeke lettél volna, úgy szerettem, kényeztettem. Oh fiam! csak akkor láttam teljes nagyságában az én bűnöm iszonyatosságát, melylyel azt az augsali tiszta lelket megmérgeztem; mikor ifju életének korai alkonyán visszajött feldúlt fészkebe meghalni.

Elérkezett október hava. Zsuzsannát ereje végekpen elhagyá. Ágyba került, melyből nem is kelt föl többé soha. Vele és az öreg Sárával mindig mellette voltam. Szent Terézia estében, mikor Sára átvitt a másik szobába, hogy lefektessem; a feleségem magához intett. Leültem az ágya szélére. A szemei lázban égtek, halavány arcán kigyuladtak a halál rózsái, a szíve szinte hallhatóan, rendetlenül dobogott, keble szakgatott, alig pihegve emelkedék.

— Menyhért, érzem, hogy meg kell halnom. Hallgasd meg utolsó kívánságomat. Akarom, hogy Bandika, mint a mi édes gyermekünk szerepeljen a világ előtt. Én is joggal nevezhetem az enyémmé, mert nagy árt adtam érte, az anyjának, a boldogságomat, életemet... Kamillát esküje tartja távol. Jövendő idő, majd évek múlva, akkor viszontláthatja, de addig nem. Az a boldogtalan leány a lelkéből megutált téged s felőled hallani sem akar. Te nem, sőt én sem tudom, hogy most hol és merre kóborol a nagy világba. Lehet, hogy sohasem fogtok többé találkozni; lehet, hogy ő sem látandja viszont gyermekét. Légy azért szerető atyja a mi Bandikánknak, a fiad, a fiam az! Menyhért, szerettelek mindig, szeretlek most is, szíveimből megbocsátok neked. Elj boldogul. E szeretetre kérlek, szeressed, őrizzed, oltalmazd, nevelj embert e gyermekből, a mi kis Bandikánkból.

— Zsuzsannám, esküszöm neked! A karjaim között halt meg. Fiam! még halóporában is áldjad ezt a drága asszonyt és vele együtt imádkozzál azért a másikért is, a te szerencsétlen édes anyáért.

Eltemettem a feleségem. Az a koporsó határárkó lett az én életemben. Egy új, egy becsületes, egy vezeklő élet kezdete. Mikor hazajöttem a feleségem frissenhaltól sirhalmától az én üres hajlékomba, oh akkor meggyűlölttem magamban az embereket, meg az egész világot. Magam nem szakíthattam ki belőle, de

szakíthattam a multtal, annak minden hányaveti szokásával, még a viseletével is. Ez magyarázata az én, előttem is ismert viselkedésemnek. Gyermekeim szerettelek; szerettelek Andor, bár nem mutattam soha. Ne haragudj reám. A te látásod mindig eszembe juttatta bűnös bűntudatomat. Eleven emlékeztető jele valál annak a féktelen szenvedélynek, mely egyszerre két életet ölt meg. Minden időmet a munkának szenteltem. Engem ember ez időtől fogva nem látott mulatni. Vezekeltem, imádkoztam és dolgoztam. És az Isten megáldotta az én iparkodásom. Oh Zsuzsannám, te könyörögtél éretem és a te szavaidat meg is hallgatta a Mindenható!

Fiam! egyedül csak érted dolgoztam. Neked gyűjtöttem e nagy vagyont, melynek korlátlan örökössévé tettem. Tudom, hogy téged a pénz nem boldogít és tapasztalám, hogy gyengéden érző lelked az anyagi jólét nem pótolhatta a szeretet hiányát; de biztosítani és gondtalaná akartam tenni sorsod. E tenger kincs, ez irigylet földi előny okos felhasználásával, megalapíthatod jövendő sorsodat, meg boldogságodat, kielégítheted nemes vágyaid, áldozhatsz művészi kedvteléseidnek. Szóval boldog, nagyon boldog ember lehet belőled. Engedje az Ur, hogy szerencsésebb légy, mint én valék!

Andor! — beszámoltam neked életemmel, tudsz mindent. Okulj belőle. Áldjon meg az, ki azóta talán már nekem is megbocsátott, Utolsó kívánságom, hogy e sorokat megsemmisítsd, hogy e nagy titoknak, mely szíveinkkel együtt porlik el, még e néma tanui se maradjanak. Elj boldogul és olykor-olykor imádkozzál értem is és a te szerencsétlen anyáért.

gelei Recsky Menyhért.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Miniszterek utazása.

Budapest, febr. 28. (Saj. tud. táv.) Széll Kálmán miniszterelnök és Cseh Ervin horvát-szlavon-dalmát miniszter ma reggel Bécsből ide érkeztek.

Az orleanista összeesküvés.

Páris, február 28. A »Journal« szerint az elkobozott iratok között egy névjegyzék volt olyan emberek neveivel, a kiket arra szemeltek ki, hogy az államcsíny sikere esetén a mostani prefektusok és más tisztviselők helyére jöjjenek.

A »Figaro« szintén tudni véli, hogy az elkobzott iratokban meg volt minden részlete a jövendőbeli monarchista uralom szervezetének és névjegyzéke azoknak az embereknek, akiket az orleánsi herceg Franciaországba való visszatérése esetre tisztviselőkül kiszemelt. Azt azonban nem hiszi a »Figaro«, hogy egy összeesküvés létét be lehetne bizonyítani, ámbár egy meglehetősen terhelő tartalmu levelet találtak, amelyben ez áll:

Igyekeztek megtudni, hogy X. tábornok kész-e a cselekvésre. Ha igen, tudassa velem rögtön és én átküldöm önnek a választ. Akkor minden jól menne!

A levél aláíróját nem nevezi meg a »Figaro«, de megjegyzi, hogy az illetőnek ma vagy holnap felvilágosítást kell adnia Fabré bírónak. Buffet, az orleánsi herceg párisi képviselője kijelentette a »Figaro« egyik munkatársa előtt, hogy a rojalisták sem Dérouléde-del, sem valamely vezető állásban lévő tábornokkal nem esküdtek össze.

A »Petite République« szerint Buffet egy interjúv során azt mondta, hogy ha

azt hiszik, hogy valamely összeesküvésben részes, kívánja, hogy állami törvényszék elé állítsák.

Páris, február 28. Az orleanista bizottságnál tegnap tartott házmozgás során lefoglalták az orleánsi herceg arczepeit, a vidéki bizottságokkal váltott leveleket és egy lilomos trikolórt.

Páris, február 28. Több lap, különösen a »Rappel« azt írja, hogy az okaz iratok, amelyeket Buffetnél, az orleánsi herceg párisi képviselőjénél elkoboztak, kétségtelen bizonyítást tesznek egy orleanista összeesküvésről. E lapok jelentése szerint az iratokból kitűnik, hogy külföldi uralkodók is adtak pénzt a csínyre, amelyet egy aktiv tábornoknak kellett volna végrehajtania. Az orleanistáknak abban a pillanatban kellett volna a cselekvés terére lépniük, amikor ez a tábornok hadügyminiszterre lett volna, ami a legközelebbi időre volt kilátásban. Dérouléde azonban mindent elrontott. (Magy. Tá. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A gazdaszövetség a műbörgyártás ellen. A Magyar Gazdaszövetség igazgató választmánya Károlyi Sándor gróf elnökle alatt ülést tartott, melyen Bernát István ügyvezető a borhamisítások üldözése tárgyában terjesztett elő oly értelmű indítványt, hogy a Magyar Gazdaszövetség föladatához híven örködni kíván a magyar borkereskedés jövője s a szőlőművelők jogosult érdekei fölött, — köszönetet mond az eljáró hatóságoknak, nevezetesen a földmívelési miniszternek a borhamisítók ellen törvényes alapon kifejtett erélyes működéséért; — a Gazdaszövetség a törvény, a közérkölcök és az amugy is mélyen sújtott magyar bortermelés szempontjából elítéli azt a jogosulatlan mozgalmat, mely a borkyártás rehabilitása érdekében, tehát a magyar bortermelés tönkretételére s a közvélemény megtévesztésére megindult. — Hozzájárul tehát a szövetség a Orsz. Magyar Gazdasági Egyesületnek ezirányban elfogadott határozatához s erről úgy az egyesület, valamint Darányi Ignác földmívelési minisztert is értesíti. Az indítványt az igazgatóválasztmány lelkesedéssel fogadta és felismerte azon nagy érdekeket, melyek e kérdésnek a jog és törvény értelmében teendő rendezéséhez kötvé vannak. egyhangulag hozzájárult. — Ezután Bernát István előadó részletesen vázolta az országnak egyes részeiben határidő üzletek örve alatt pusztító gabonauzsorát. Oly értelmű javaslatot terjeszt a Szövetség elé, amely szerint a gabonának előre való eladását, amennyiben az uzsora ügyletek palástolására szolgál, a Gazdaszövetség károsnak, az uzsoratorvénybe ütközőnek ismeri el s örömmel üdvözlí azt az erélyt, melyet ennek üldözésére a kormányhatóságok kifejtének. A javaslatához többen hozzászóltak.

A Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank
jutalékmentesen
beváltja a következő részvények
1898. évi szelvényeit:

Gazdasági takarékpénztár M.-Szalonta.
Margittai
Derecskei
Belényesi
M.-Telegyi
Körösvölgyi

Reich Jenő és Társa**Tőzsde jelentése.**

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, február 28.

Az irányzat gyenge	
Oszták hitel	— — — — — 371.90
Magyar hitel	— — — — — 400.50
Államvasut	— — — — — 363.75
Rimamurányi	— — — — — 307.—
Magyar jelzálog	— — — — — 249.—
Salgótarjáni	— — — — — 636.—
Wagon-kölesön	— — — — — 623.—
Villamos vasut	— — — — — 225.—
Magyar leszámítoló	— — — — — 353.25

Iparbank	— — — — — 104.25
Budapest közuti	— — — — — 404.50
Kereskedelmi	— — — — — 1011.50
Déli vasut	— — — — — 78.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. február 28-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — — 119.80
Magyar koronajárdék	— — — — — 97.85
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 ¹ / ₂ %	— — — — — 121.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	— — — — — 101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — — 120.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — — 9725
Italmérési jog megváltási kötvény	— — — — — 101.—
Horvát-szlavón földterhermentési kötvény	— — — — — 96.75
Magyar nyermény-sorsjegy-kölesön	— — — — — 161.50

Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegyek kölesön	— 140.50
Oszták járadék papirban	— — — — — 101.20
Oszták járadék ezüstben	— — — — — 101.—
Oszták járadék aranyban	— — — — — 120.—
Oszták korona járadék	— — — — — 101.—
Oszták magyar bankrészvény	— — — — — 918.—
Magyar hitelbankrészvény	— — — — — 400.50
Oszták hitelintézeti részvény	— — — — — 370.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — — — — 368.50
20 frankos arany (Napoleond'or)	— — — — — 358.60
Németbirodalmi márka	— — — — — 58.95
London vista	— — — — — 120.45
Párisi vista	— — — — — 47.80
20 márkás arany	— — — — — 11.79

A szorokosztásért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.**Nagyvárad-Szöllősi Gőzsörgyár.**

Van szerencsénk a t. közönség figyelmébe ajánlani kitünően főzött, régen raktározott, tartós

László- és Márcziusi sörünket.

Örömmel jelenthetjük, hogy az idén gyárunkat nagyszabású építkezésekkel megnagyobbítottuk, minek következtében abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy oly *ízletes sört* állíthatunk elő, mely a tisztelt közönség igényeit teljesen kielégíti.

Továbbá hozzáfogtunk egy nagy

jégkészítő teleplétesítéséhez és rövid idő múlva abban a kellemes helyzetben leszünk, hogy a t. közönségnek *jéggel* is szolgálhatunk.A nagyvárad-i vevőinknek a *sört házhoz szállítjuk.*A megrendeléseket kérjük a *városi irodánkban Nagyváradon* vagy pedig egyenesen a gyárba *Pecze-Szöllőstre* (Nagyvárad mellett) intézni.

A t. közönség jóindulatába ajánlva magunkat

tisztelellettel

Nagyvárad-Szöllősi Gőzsörgyár.**Uj női és férfi divatáruház**

megnyilik

Márczius hó elején.**HARASZTI VICTOR**

Kishídő, Léway-ház.

Chiffonok,

rumburgi és szépeességi vásznak,

a legújabb női ruhakelmék,

kész férfi és női fehérneműek,

szőnyegek, függönyök és ágyterítők,

nap- és esernyők nagy raktára óriási

választékban.